

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

**ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ**
ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2018

Χορηγός:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

18 Απριλίου 2018

Το ΙΟΒΕ διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και διεξάγονται αποκλειστικά και μόνο από το ΙΟΒΕ για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κάθε μήνα το ΙΟΒΕ δημοσιεύει στη ιστοσελίδα του το πλήρες δελτίο οικονομικής συγκυρίας **Στο παρόν δελτίο, που υποστηρίζεται από την Ελληνική Παραγωγή - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη - παρουσιάζονται αναλυτικότερα τα αποτελέσματα για τον τομέα της Βιομηχανίας.** Όλα τα δελτία συγκυρίας μπορείτε να τα βρείτε εδώ http://iobe.gr/ec_situation.asp?PD=2017

Επιδείνωση επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία, όπως και στο σύνολο της οικονομίας τον Μάρτιο

Τον Μάρτιο σημειώνεται επιδείνωση επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία, με τον δείκτη να κινείται αισθητά χαμηλότερα έναντι του Φεβρουαρίου. Η εξέλιξη αυτή συμβαδίζει με τη σημαντική εξασθένηση των επιχειρηματικών προσδοκιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας και αντανακλά μια διόρθωση, ίσως των υπερβολικά αισιόδοξων προσδοκιών, που σημειώθηκαν τους προηγούμενους μήνες. Αν αυτή η εξέλιξη είναι συγκυριακή ή θα διαμορφωθεί σε τάση, θα αξιολογηθεί στο επόμενο δίμηνο.

Εξάλλου, με δεδομένη την ισχυρή εξωτερική ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, σε κάποιο βαθμό η επιδείνωση αυτή θα μπορούσε να σχετιστεί με αβεβαιότητες σε ευρύτερα θέματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής. Στο εσωτερικό, οι αβεβαιότητες συνδέονται κυρίως με την ασάφεια στους όρους χρηματοδότησης της χώρας μετά τη λήξη του τρέχοντος προγράμματος, περίοδος που θα είναι πρωτόγνωρη για τη χώρα στην τελευταία οκταετία. Στο εξωτερικό έχουν ενισχυθεί οι αβεβαιότητες στις σχέσεις με γειτονικές χώρες, ενώ ευρύτερος προβληματισμός υπάρχει για τις γενικότερες πολιτικές προστατευτισμού που φαίνεται να επανέρχονται στο προσκήνιο, μετά και τις πρόσφατες δηλώσεις προθέσεων του Προέδρου των ΗΠΑ. Γι' αυτό άλλωστε όπως θα φανεί και στη συνέχεια έχουν αποκλιμακωθεί οι αισιόδοξες προβλέψεις για την πορεία των εξαγωγών.

Ενδεικτικά για την εγχώρια βιομηχανία αλουμινίου και χάλυβα – εφόσον υλοποιηθεί η απόφαση για επιβολή δασμών 25% και 10% στα συγκεκριμένα προϊόντα – σημαίνει ότι δυσκολεύουν οι εξαγωγές προς ΗΠΑ, αν και θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτές είναι χαμηλού όγκου. Όμως με την αμερικάνικη αγορά να «περιορίζεται» π.χ. στις κινέζικες εισαγωγές, σημαίνει με τη σειρά του ότι αυτές θα προωθηθούν στην Ευρώπη ή σε άλλες αγορές και άρα θα αναδιατάξουν τον σχετικό ανταγωνισμό παγκοσμίως. Ήδη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει την επέκταση για πέντε ακόμη χρόνια της εισαγωγής δασμών και μέτρων προστασίας κατά αθέμιτων πρακτικών σε συγκεκριμένα χαλυβουργικά προϊόντα από την Κίνα. Οι αβεβαιότητες αυτές για την ώρα έχουν οδηγήσει σε άνοδο των τιμών αλουμινίου, εξέλιξη που ωφελεί την ελληνική βιομηχανία, αν και τα συμβόλαια είναι μακροχρόνια και συνήθως ενσωματώνουν αυτόν τον κίνδυνο. Σε κάθε περίπτωση πάντως η μεγαλύτερη απειλή δεν είναι η επιβράδυνση του

παγκόσμιου ρυθμού ανάπτυξης, αλλά τυχόν επιδείνωση της επιχειρηματικής και καταναλωτικής εμπιστοσύνης, που, τελικά καταλήγει σε μείωση των επενδύσεων στη βιομηχανία.

Χαμηλότερα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης, στα ίδια επίπεδα οι προβλέψεις για την απασχόληση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία¹ διαμορφώνεται τον Μάρτιο αισθητά χαμηλότερα έναντι του προηγούμενου μήνα, στις 102,6 (από 108,7) μονάδες. Ωστόσο παραμένει υψηλότερα του αντίστοιχου περυσινού του επιπέδου (98,8 μον.). Την πτωτική τάση μεταξύ των βασικών μεταβλητών του δείκτη καθορίζει κυρίως η επιδείνωση των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση, που γίνεται έντονα αρνητική. Αλλά και το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα αυξάνεται, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα αποθέματα αυτής της περιόδου θεωρούνται υψηλά για την εποχή. Αντίθετα, στο ίδιο επίπεδο κινούνται οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, που παραμένουν εξαιρετικά αισιόδοξες².

Πίνακας 1: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
Βιομηχανία (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017			
		66,2 (Φ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)	95,1	92,6	99,7	86,3	96,1	98,1			
2017												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
95,4	96,8	98,8	98,4	92,8	97,0	96,6	95,9	104,4	99,2	98,7	103,0	
2018												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
103,9	108,7	102,6										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

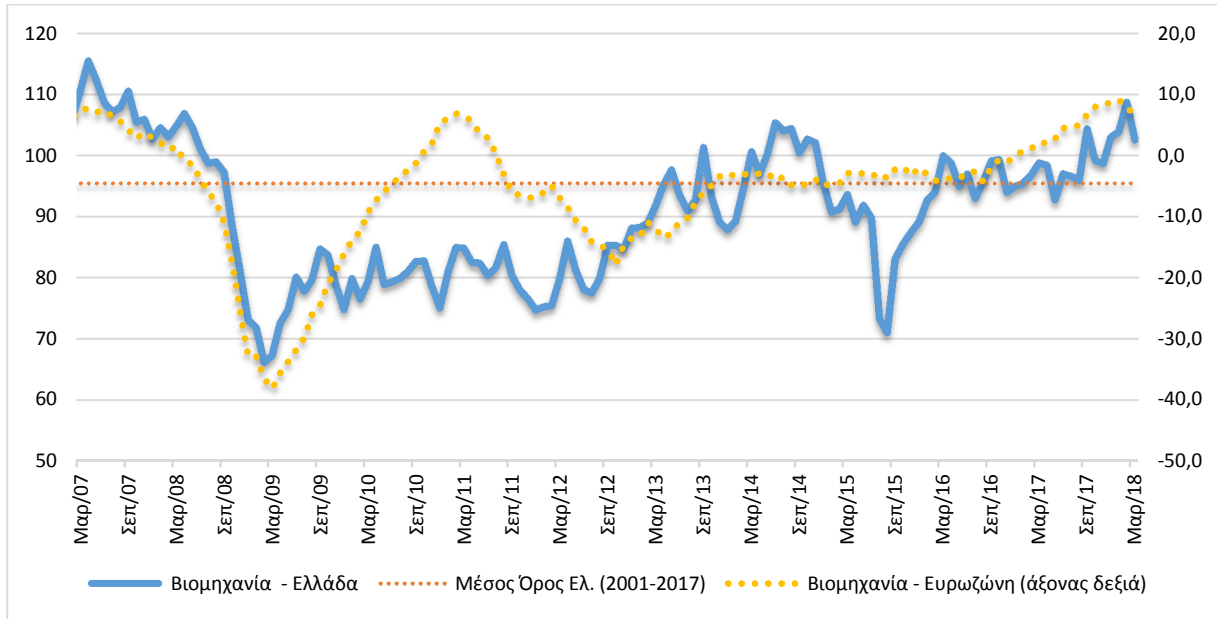
Πηγή: IOBE

Οι **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, διατηρούνται πολύ ευσίωνες καθώς το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται εκ νέου στις +26 μονάδες: σχεδόν μία στις τρεις βιομηχανικές επιχειρήσεις προβλέπει συνέχεια στην άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και μόλις ένα 5% διατυπώνει απαισιόδοξη πρόβλεψη για μείωσή της.

¹Επισημαίνεται ότι από το παρόν δελτίο, οι σειρές που παρουσιάζονται στους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία έχουν αλλάξει ως προς την περίοδο βάσης τους. Συγκεκριμένα, ως νέα βάση ορίστηκε η περίοδος 2000-2010 (=100), διαφοροποιώντας έτσι τους δείκτες, οι οποίοι μέχρι και τον Φεβρουάριο 2018 διαμορφώνονταν με βάση την περίοδο 1996-2006. Οι σειρές όμως έχουν αναθεωρηθεί πλήρως προς τα πίσω, έτσι ώστε τα στοιχεία να είναι μεταξύ τους συγκρίσιμα. Ως αποτέλεσμα οι δείκτες με τη νέα περίοδο βάσης είναι συνολικά υψηλότεροι συγκριτικά με εκείνους με την παλαιότερη περίοδο βάσης.

² Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία προκύπτει από το συνθετικό αποτέλεσμα τριών επιμέρους μεταβλητών που περιλαμβάνονται στην έρευνα: α) τις εκτιμήσεις για το **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, β) τις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς μήνες** και γ) τις **εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων**. Η έρευνα όμως περιλαμβάνει και άλλες μεταβλητές που παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον.

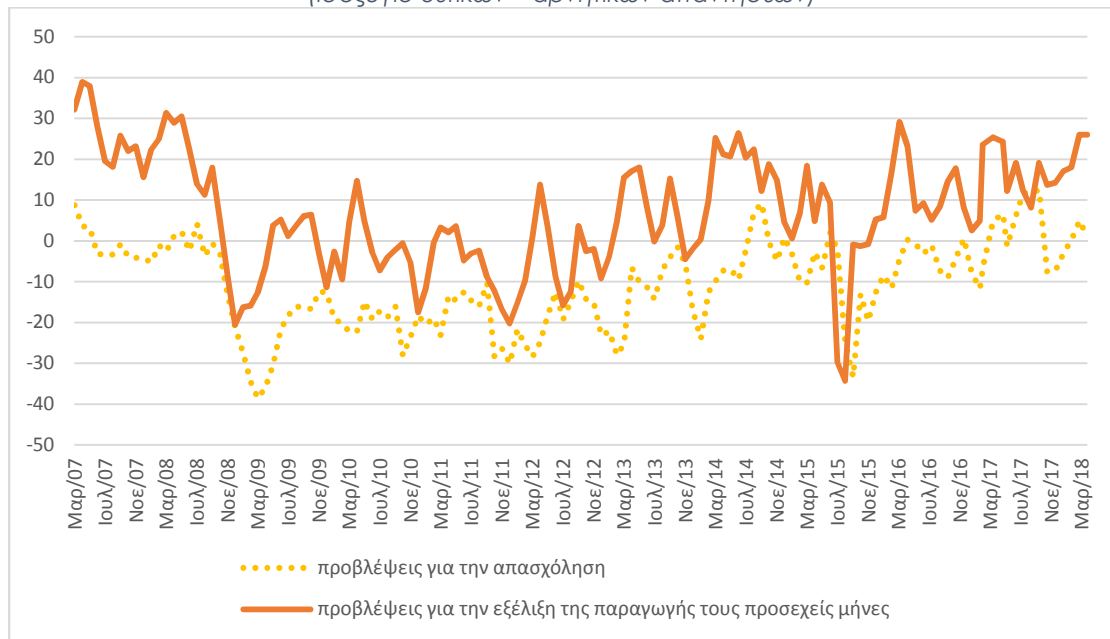
Διάγραμμα 1: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Επιπρόσθετα, ο μέχρι τον προηγούμενο μήνα οριακά θετικός δείκτης (+1 μον.) στις **προβλέψεις για την απασχόληση** κερδίζει 3 μονάδες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο να κινείται στο 8%, έναντι ενός 5% που αναμένει μείωσή της. Γενικά πάντως τους τελευταίους μήνες η απασχόληση στη Βιομηχανία παραμένει περίπου σταθερή, παρόλο που η παραγωγή εμφανίζεται ενισχυμένη.

Διάγραμμα 2. Προβλέψεις για την παραγωγή και την απασχόληση στους προσεχείς μήνες (ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

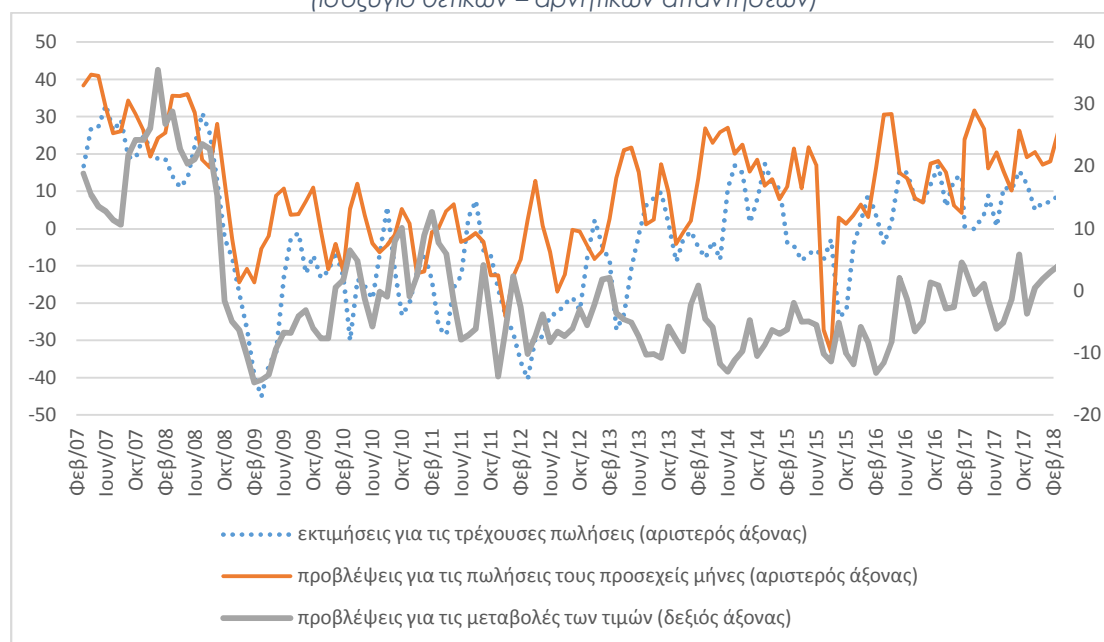
Στο ίδιο πλαίσιο οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** ενισχύονται περαιτέρω τον Μάρτιο (+28 από +26 μον. το ισοζύγιο), με το 1/3 των επιχειρήσεων να αναμένει εκ νέου άνοδο το προσεχές χρονικό διάστημα και μόλις ένα 6% μείωσή τους. Από την άλλη πλευρά πάντως ο δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** εξασθενεί ελαφρώς και διαμορφώνεται στις +6 (από +9) μονάδες.

Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφονται τον Μάρτιο μάλλον αρνητικές τάσεις, εξέλιξη που επιβεβαιώνει τις αβεβαιότητες που περιεγράφηκαν στην εισαγωγή. Έτσι οι **θετικές εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** αποκλιμακώνονται (+9 από +14 μον. ο δείκτης), όπως και οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** (+10 από +27 μον. ο δείκτης), με το ισοζύγιο στις **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** να γίνεται έντονα αρνητικό (στις -13 από -2 μον.).

Ως προς τις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών**, αυτές υποδηλώνουν τάση αποκλιμάκωσης, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -3 (από +4) μονάδες, αν και το 84% των επιχειρήσεων δεν αναμένει και πάλι μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο.

Σε επίπεδο **παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο ήδη αρνητικός δείκτης ενισχύεται περαιτέρω και διαμορφώνεται τον Μάρτιο στις -17 (από -5) μονάδες, με το 1/4 (από 1/5) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και μόλις το 8% (από 14% τον προηγούμενο μήνα) να αναφέρει το αντίθετο.

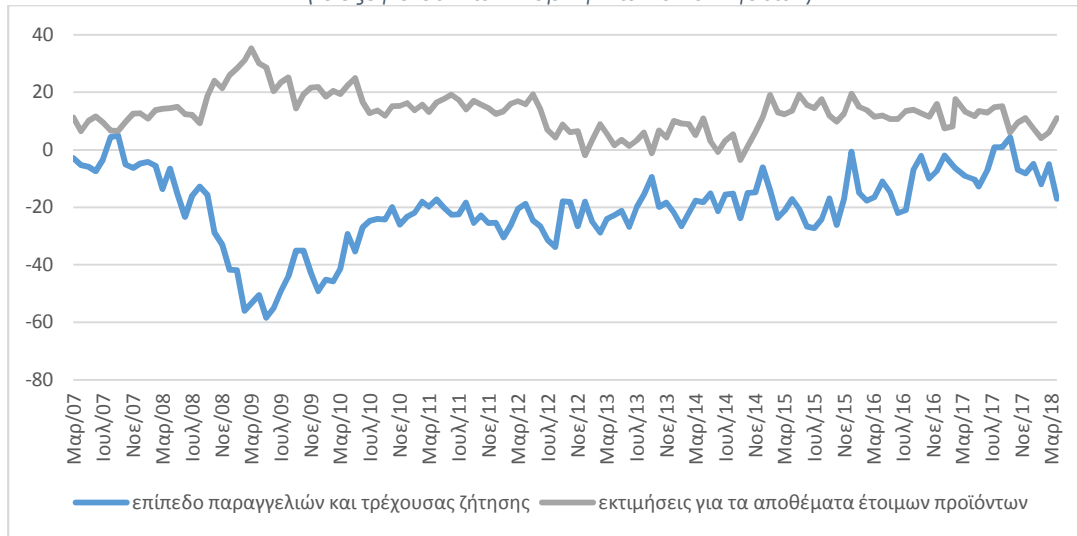
Διάγραμμα 3. Εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και την πορεία των τιμών (ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο αυξάνεται στις +11 (από +6) μονάδες, γεγονός που υποδηλώνει τη διόγκωσή τους. Πράγματι το 17% των επιχειρήσεων αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και μόλις το 6% (να δηλώνει το αντίθετο). Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, οι δύο αυτές μεταβλητές κινούνται συνήθως αντίθετα, αφού οι αυξημένες παραγγελίες υποδηλώνουν ρευστοποίηση αποθεμάτων και το αντίστροφο.

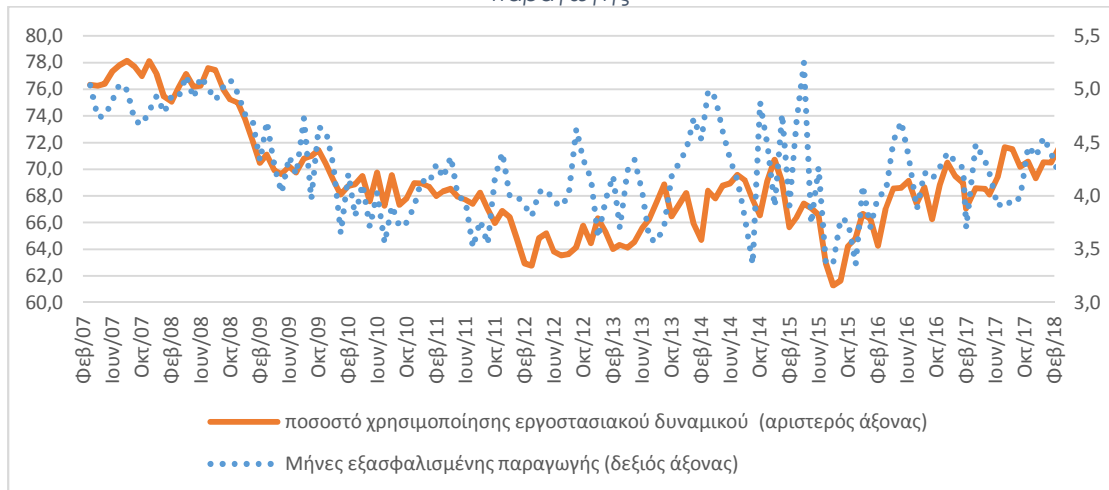
Διάγραμμα 4. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης και εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων (ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διαμορφώνονται στους 4,7 (από 4,2), ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** κινείται τον Μάρτιο στο 72,2% (από 71,6%), που είναι πάντως από τις υψηλότερες επιδόσεις. Γενικά άλλωστε μετά το καλοκαίρι του 2015, η χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού έχει ενισχυθεί σημαντικά ξεπερνώντας το 70%, καθώς η παραγωγή έχει αυξηθεί.

Διάγραμμα 5. Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού και μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής

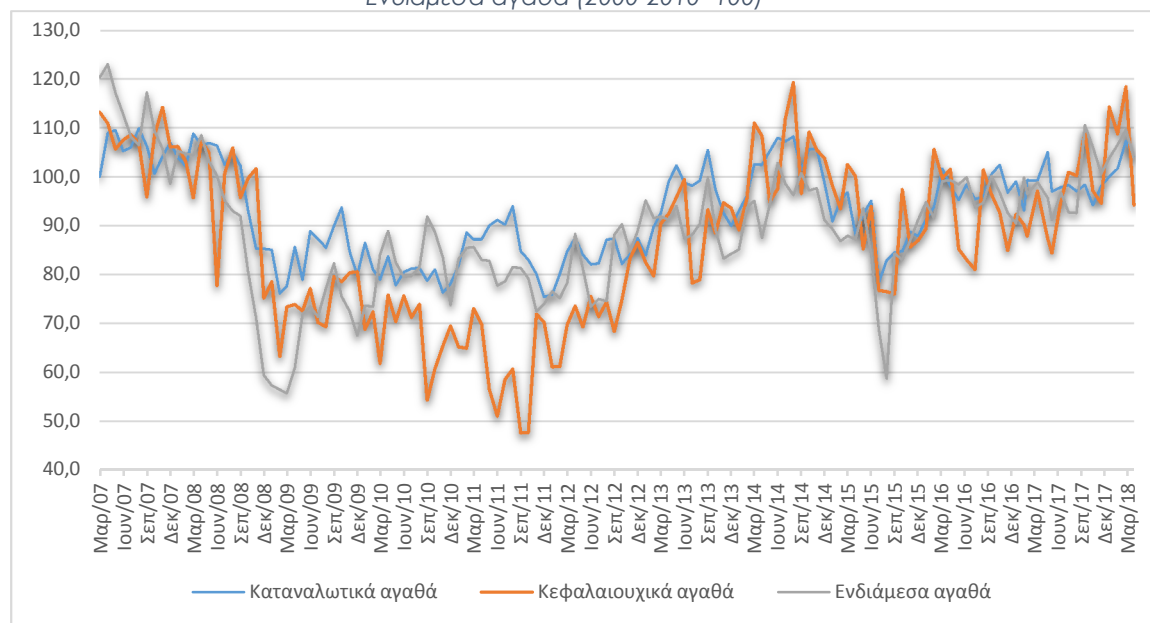
Πηγή: IOBE

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι τάσεις των προσδοκιών είναι πτωτικές και στις τρεις κατηγορίες. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** υποχωρεί στις 104 (από 107,3) μονάδες, λόγω της πτώσης στο ισοζύγιο παραγγελιών και της διόγκωσης των αποθεμάτων. Συγκεκριμένα, το ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης περιορίζεται στις -9 (από -1) μονάδες, ενώ ο δείκτης προβλέψεων για την παραγωγή παραμένει στις +31 μονάδες, με τον δείκτη εκτιμήσεων των αποθεμάτων να κινείται

ελαφρώς ανοδικά (+13 από +11 μον.). Οι τάσεις στις εξαγωγικές μεταβλητές είναι πτωτικές, ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση, το ισοζύγιο των +5 μονάδων του προηγούμενου μήνα αυξάνεται οριακά στις +6 μονάδες. Τέλος, οι προβλέψεις για τις τιμές υποδηλώνουν πτώση τους (στις -4 από +10 μον. το ισοζύγιο), με το 85% των επιχειρήσεων να αναμένει εκ νέου σταθερότητα.

Διάγραμμα 6. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα Καταναλωτικά, Κεφαλαιουχικά και Ενδιάμεσα αγαθά (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών και στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** υποχωρεί στις 94,3 (από 118,4) μονάδες, με όλες τις μεταβλητές του να χειροτερεύουν. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για την παραγωγή υποχωρεί στις +11 (από +20) μονάδες, ενώ ο δείκτης των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση αμβλύνεται στις -30 (από +7) μονάδες. Η τάση στο ισοζύγιο εκτιμήσεων για τα αποθέματα είναι θετική (στις +16 από -5 μον. ο δείκτης), ενώ στους δείκτες για τις εξαγωγικές προοπτικές, οι τάσεις είναι μικτές. Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της απασχόλησης όμως, το ισοζύγιο των -14 μονάδων αυξάνεται στις +3 μονάδες, ενώ ως προς τις τιμές, ο δείκτης των -6 μονάδων κερδίζει 3 μονάδες, με το 90% (από 78%) των ερωτηθέντων να αναμένει σταθερότητα.

Πτωτικά κινείται και ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, φθάνοντας στις 94,3 (από 118,4) μονάδες, με όλες τις μεταβλητές του να χειροτερεύουν. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής παραμένει στις +25 μονάδες, ενώ ο ισοσκελισμένος δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων αυξάνεται κατά 8 μονάδες. Το αρνητικό ισοζύγιο των -12 μονάδων στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση χάνει 10 μονάδες, ενώ οι τάσεις στους εξαγωγικούς δείκτες είναι πτωτικές. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται σε οριακά θετικές τιμές, στις +2 (από +1) μονάδες, με το ισοζύγιο στις προσδοκίες για τις τιμές να κινείται πτωτικά στις -3 (από +2) μονάδες και τη μεγάλη πλειονότητα των επιχειρήσεων να προβλέπει εκ νέου σταθερότητα τιμών (81%).